

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki »függetlenségi párt« közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egyes szám 5 kr.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egyes szám 5 kr.

Előfizetési helyben:
TELEGDI K. LAJOS és társai
OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:
Négy hasábos pesti sorért 3 kr.
Nagyobb terjedelmű a többiárú hirdetések alk. szerint a le g o l c a b b á r á r t i r e t e k f e l .
Bélyegdíj minden külön belki-
táért 30 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglaló újdonság sora 50 krajcár.

„Nyitár” ben megjelenő kéle-
mény minden pesti sor 30 kr.
Hirdetések felvétele a kiadó hivatásban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHNER MÁN H. köv. irodájában is.
Név nélkül vagy bémmentlenül beküldött levelek nem vétel-
nek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak.

A pápa jubileuma.

Ötszáz magyar indult el Rómába Magyarország fővárosából. A magyar klérus és az előkelő társadalom kiváló tagjai valamennyien.

Elmentek, hogy a róm. kath. egyház látható fejét a pápát, ötvenéves áldozári jubileuma alkalmával üdvözljék, és hogy átadják neki a magyar katolikusok hódoló feliratát.

Visznek magukkal sok igaz és meleg üdvözlöt, sok értékes ajándékot és tekintélyes mennyiségű — péterfillért.

A felirat, melyet maga a hercegprímás fogalmazott, több tekintetben érdekes okmány.

A stílus szép, leendőletes, mondatszerkezete világos, tartalma eszmegazdag és magasan szárnyaló gondolatok egymást váltják fel benne.

A pápa kétségkívül nagy lelki örömmel fogja elolvasni a szépen fogalmazott üdvözlő iratot.

Nincs kétségünk a felett, hogy a pápának ez alkalommal átnyújtandó hasonló feliratok között a magyar katolikusok ékes nyelvével felirata kiváló becstől és a pápának nagy örömet és megnyugvást okozó leendő.

Magyarország sokat köszönhet a katolikus egyház időnkénti fejedelmeinek. A történelem világos tényeinek nyílt eltagadása volna az, ha kétségbevonná valaki, hogy Magyarország népei a pápával szemben különösebb háláérzetre érezhetik magukat lekötelezetteknek.

Mi készséggel elismerjük, hogy a pápai trónon helyet foglalt fejedelmek történelmünk nem egy korszakában nagy hálára kötelező szolgálatokat teljesítettek, s maga a jelenleg uralkodó egyházi is sok esetben élénk rokonszenvének adott kifejezést hazánk és nemzetünk iránt.

Illő tehát, hogy akkor, midőn az egész katolikus világ hódolattal veszi körül a jubiláló egyházejedelmet — a magyar katolikusok is megfelelő formák között tegyenek bizonyosságot hódolatuk és hű ragaszkodásukról.

Hogy a magyar katolikus világ minő érzelmeivel viseltetik a pápa magán egyénisége és egyházi állása iránt, az ékesen meg van írva Simor hercegprímás magas rüptű feliratában. El vannak ismerve majdnem egyenként amaz érdemek, melyeket a pápák a magyar nemzet irányában szereztek, s ezekkel dokumentálva van egyttal az is, hogy Magyarország katolikus világa midőn hódolatával veszi körül a pápai

trónt, voltaképpen csak a köteles háláérzetnek enged.

Illő dolognak tartjuk a magyar katolikusok részéről a pápa iránt érzett hálának a használt formában való kifejezését. Nem tehetünk kifogást a feliratnak sem tartalmi része ellen általában, sem a háláérzetnek ama kifejezési formája ellen, mely a nagy értékű ajándékok képében jelentkezik. Mert az egyes tehetősebbek magán adakozásából került ki s mindenki oly czelra fordíthatja vagyonának feleslegét — a mire akarja.

Csak egy tételével nem érthetünk egyet a feliratnak, mely a jubiláló pápának a magyar állam belpolitikai kérdését érintő amaz ismeretes beavatkozásán szintén oly természetű ténykedésnek veszi, a melyért a magyar katolikusok különösebb hálára érezhetik magukat lekötelezve.

Nem érthetünk azzal egyet azon okból, mert egy alkotmányos törvényekkel kormányzott jogállamban — minő Magyarország — az egyházi főhatóságnak belpolitikai ügyekbe való beavatkozási jogát nem ismerhetjük el sem jogszerűnek, sem törvényesnek, de még csak kellően megfontolt kezdeményezésnek sem.

Ennek következtében, mert államjogi intézményeink törvényes keretében nem engedhetünk oly szervet beilleszteni, a mely illetéktelen jogoknak engedhessen befolyást, épp ezért mi legalább háláérzettel nem gondolhatunk a pápa ilyenmő beavatkozására, s midőn alkalmat és okot keresünk arra, hogy a katolikus egyházról iránt érzett hálánknak kifejezését adhasunk, akkor a fennebb említett pápai beavatkozási jog gyakorlását nem tartjuk a hálára kötelező tények sorába illeszthetőnek.

Eunyiben tehát a felirat tartalmával e tételre vonatkozólag egyet nem érthetünk. Ez azonban egyáltalán nem jelenti azt, hogy mi a magyar katolikus világ hódolatából bármit is lealkudni kívánánk. Mi is kész örömmel csatlakozunk azokhoz a milliókhoz, a kik a jubileum napján legmelegebb hódolattal veszik körül az érdemes egyházfőt. Egyetértünk mindazokkal, a kik e napon a világ minden részéből összesereglenek az örök városba — s hódolatukat bemutatják a magasállású egyházejedelmeknek.

Ez sokszorosan érdemes arra, hogy a nap, melyen áldozásának ötvenedik évét betölti — ünnepé legyen az egész katolikus világnak.

Jelentőségteljes ünnep ez, mert alkalom nyílik arra, hogy a katolikus világ

bizonyosságot tehesen arról, hogy a vallás-erkölcsi élet minden ágazatában készséggel hódol meg a Krisztusi tanításoknak ma is — annyi megpróbáltatás után.

És végezetül mi is csak azt kívánjuk, a mit az ékeszavu primás a felirat befejezésül irt: Legyen a pápa áldása az isten oltalmának, a bel, a külbékné, a józan törekvő haladásnak termékeny magva, biztosító záloga.

— Az oklándi kerületben, mely Ugron Gábornak e kerület mandátumáról való lemondása folytán üresedett meg, hétfőn volt a képviselőválasztás, mint irtuk; Bartha Miklós választott meg 225 szótöbbséggel a kormányparti Heltai Ferencz ellenében. E kerületre nézve a kormánypárt és a függetlenségi párt között paktum létezés, a kormánypárt országos és megyei bizottsága kijelenték, hogy ők Heltai jelölésétől távol állnak. Bartha Miklóssal a függetlenségi pártnak ismét egy jeles tagja, a ki a legutóbbi választáskor kimaradt, jutott be a parlamentbe. A függetlenségi pártnak még két ilyen tagja van: Herman Ottó és Enyedi Lukács. Ezek egyike a karcagi kerületben lép fel, mely Komjáthy lemondása folytán üresedett meg.

— Francziországból. Grévy végre is kénytelen lesz lemondani, mert a köztársasági párt összes vezéréi, kikkel eddig értekezett, ellene nyilatkoztak. Erre valóban senki sem lehetett elkészülve. Nehez megmondani, mi idézte elő a republikánusok e váratlan frontváltozását. Egyszerűen gyávaságuk okozza s nem mernek a fanatizált közvéleménnyel szemben Grévy mellett állást foglalni, vagy pedig csakugyan a köztársaság érdekében tartják szükségesnek az elnök visszahívását. Ez bajos megmondani. Egyelőre a válság azt meg közeledett semmivel megoldása felé.

— A német trónörökös. Mint San-Remóból jelentik, a német trónörökös tartózkodási helyét változtatni óhajtaná, de az orvosok határozottan ellene vannak. A beteg jégdarabkákat nyel s ezek, valamint a borogatások, eddig jó hatással voltak s leégzési akadályok eddig még nem igen jelentkeztek. Hétfőn volt a német trónörökösnek születésnapja, de képzhetet, mily szomorú hangulatban folyt le. Bismarcknak San-Remóba való érkezése ismét kérdéssé vált. — Mint táviratilag jelentik, a német trónörökös tegnapelőtt ismét családja körében kezdett ebédelni, azonban még nem tesz sétát.

— A bolgár ügy. A szultán a czár berlini időzésekor táviratilag Vilmos császárhoz fordult, felkérve őt, hogy a bolgár kérdésben közvetítőleg lépjen föl Oroszország és Törökország közt. A porta ez izetlen kérelmet Berlinben nem igen veszik figyelembe s az az császár nem is felelt a szultán táviratára. Másrészt az utóbbi felhasználja az alkalmat, hogy addig, míg Berlinből választ nem kap, sem az egyiptomi, sem a bolgár kérdésben semmi intézkedést ne tegyen. Baj e tételeségből bizonyára nem fog járulni senkire.

maiakról maradt, kiknél — mint ezt Pompejiben még ma is látni lehet — minden iparág, minden üzlet, minden, még a legszegénytebb keresetmód is: akár festvényekkel a ház falán, akár a falba erősített faragványokkal, akár végre a ház elé állított szoborművekkel, mikor az egyes keresetmódokat, ipari vagy kereskedelmi czikkeket ábrázolták és jelképi-
leg kifejezték, a közfigyelmet maga felé fordította és arra utalt, hogy a kereslet hol található kielégítést.

Egy másik eszköze a figyelem költésnek, tehát a reklamnak az írott vagy festett hirdetés által való közhírre tétel volt.

Első ösmert nyomai a reklam ezen nemének ismét a rómaiakhoz vezetnek vissza; — középpületeik, a templomok, furdók, — a fő-
rumok falai fehérre voltak meszelve s ezen a l b á -knak nevezett falakra irattak ki, a hivatalos közzétételek, vagy megfelelő bér-
magánosoknak adattak ki, kik írásban vagy képes ábrázolatban a kornak s viszonyoknak megfelelő reklamt csináltak rajtuk.

Tetetesem haladás volt már a reklam terén, mikor nemcsak középpületeken, de élénk forgalmu helyeken vagy utca-szegleteken álló magán házakon is kezdtek a l b á -
k a t hagyni, s így a hirdetések lépten-nyomon szembe ötlöttek.

Nemcsak az ipar s kereskedelem terén találjuk azonban a reklam nyomait, hanem az

Bánky bácsi.

— Könyves Tóth Mihálynak tisztelet. —
Telek Sándortól.

(„A Budapesti Hírlap” eredeti közlése)

A világ egyformásul, a civilizáció —
nivellál s a társadalom közeledik az egy-
öntettséghez — s ez a francia forradalom ál-
tal kimondott e g e n l ő s é g nagy elvnek
következménye. Az előhaladásban a tömeg nő,
az egyéniség törpül; s mentül műveltebb
lesznek a társadalom osztályai, annál kevesebb
lesz a kiváló egyéniség; s a zsenik országa
lejárandóban van s — szellemük átmegy a
népbe.

Mindig lesznek kivételes egyéniségek,
csak hogy mellettök sokan lesznek, kik meg-
közelítik őket. Mikor K o s s u t h megalapította a magyar hírlapirodalmat, majdnem egyedül volt, és ma? — nézzünk csak
körül. (Fájdalom, hírlapirodalmunkban sok-
kal inkább meg van a t y p u s, mintsem sze-
retnök. S z e r k.)

A típus kiveszendőben van; a tipikus
alakok annyira ritkulnak, hogy alig maradtak
még egynehányan s mentül jobban polgáros-
dunk, mentül általánosabb lesz a jólét, men-
tül nagyobb és forátlanabb a szabadság,
annál kevesebb lesz az eredetiség. A
személyek eredetisége a feudális kor itt
felejtett egyénei, még lesznek, de ritkán s
eltűnnek, hogy még — ritkábban jelenjenek
meg.

Angliát mondják az eredetiség hazájának,
hosszabb ideig laktam benne, sok szabadon
járó örültet láttam, karikatúrát még többet s
alkoholtól elbutultat szántalant; de tipikus
eredeti alakot mentül kevesebbet s azokat is
inkább a kontinensen, mint — saját hazá-
jukban.

A tipikus alak eredetisége nem egy bo-
land tett, egy pár hónapi különködés, egy
pár évi kalandorokodás: a tipikus alak ugy
születik, ugy nő fel s ugy hal meg.
Ilyen alakot kísérlek meg leírni.

Bánky István bátyámmal — bá t y á m l
nagy szó, mert sok időt jelez — nem igen is-
mertem eredetibb alakot, szebb öreg magyart
és jobb embert. Mellészobrárt, mint magyar
typust, mintázta egy tehetséges fiatal szob-
rász.

Ha arcára nézek, ott látom Ót Pusztá-
Szernél a vér-ivásnál, vagy Munkácsnál a he-
gyen, letekintve a véghetetlen síkságra. Olyá-
nok voltak azok, kik ezer évvel ezeölt ide
jöttek s azt mondták: már ekkal itt mara-
dunk! s itt maradtak a pokol minden kapui
ellenében.

Régen ismertük mi egymást. Mint seba-
sülltet találkoztam vele először. Ott volt ő is
a debreczeni lovas vitéz vörös pántlikákkal;
lovas volt, mert hát abban az időben debre-
czeni hentesember nem kutyagolt gyalog. Lába
volt keresztüllöve, és kereséscélentül, mert
pajtása lötte meg: debreczeni ember ontotta
vérét debreczeni embernek, — nem rosszaság-
ból, csak ugy véletlenségből. Nagy-Iklódon, a
decs kolozsvári országot vonalán voltak óral-
lomason.

Egy csapatot közlölök — kiküldött ör-
szemlére: a csapat hosszasan tűnn maradt, az
éj bekövetkezett, az állomáson maradtak nyug-
talankodni kezdtek. A vezénylő tiszt néhány

i r o d a l o m s m ű v é s z e t t e r é n i s ; szük
keretek közé szorítva volt ez, nem állott ren-
delkezésére a mai kor ezer és ezer segédesz-
köze s külföldön az író nemzedik volt kény-
telen reklamját előszóval csinálni az által,
hogy műveiket vagy egészen vagy szemelvé-
nyekben nyilvánosan felolvasták és jó barátok
vagy fizetett dicserők által, hordatták hírkét
világgá.

Reklamot csináltattak magukért, vagy
csináltak a hadvezérek is, kik diadalmas had-
járat után a „triumphus” engedélyt kérték a
senatustól; reklamot csináltak a f e j e d e l-
m e k kiosztott érneikkel, lánczaikkal és czi-
meikkel, sőt már a k o r t e s k e d é s r e -
klamját is ösmerték, mikor a consul-és prae-
ter-jelöltek megválasztásuk előtt egész va-
gyonukat áldozták a nyilvános játékok ren-
dezésére.

És végre, reklamot csinált az ó-korban
a vallás is. Egyik jellemző sajátága az
ó-kornak, hogy minden nép, sőt olykor min-
den osztály is külön vallással bírt, s az új
völlások egész sorozata keletkezett és minden
vallás alapító, minden új vallás reklammal,
homályos történetekkel, leginkább beteg-
gyógyítás és halottak felébrzésével egyke-
zett küldetését igazolni s magához vonni az
emberiséget.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Reclam az ó korban.

— Részlet Dr. Holländer Dezső „A reclam” című fel-
olvasásából. —*)

Rárha, — mióta kereslet és kínálat tör-
ténik, tehát mióta emberek léteznek s össze-
köttesben állanak egymással, szükségképen
léteznie kellett valami módnak is, mely a ke-
reslet figyelmét a kínálatra irányítja, tehát a
reclamnak, a történelem alig néhány pozitív
adatot nyújt, mely a reclam történetére fényt
vetne s minek alapján az rendszerbe foglalható
lenne, s a reclam, pillanatnyi szükségétől szülve
s a másik pillanatban elenyészve, vagy egy új
szülőtt által helyéből kiszorítva, sokkal mulan-
dóbb értékű volt, sem mint tanulmány tár-
gyává válhatott volna: — az a kevés tehát,
a mit még is tudunk, nem csupán hogy a recla-
m történelmi fejlődését nyomról-nyomra ki-
sérhessük, hanem csakis a reclam néhány szü-
kososabb alakzatait mutatja akkori formá-
jában.

A kínálatnak legrégebbi neme, a reclam-

*) Az érdekes felolvasás a „Magyar Sa-
l o n -ban fog megjelenni; a helyi lapok közül csak a
„D-” közölhet belőle részletet.

S z e r k.

embert felkeresésükre küldött, összetaláltak, a jövő csapat az éj sötétjében ellenségnek vélte s közükbe lőtt. Az első lövésekre Bánky megsebesült, a többi karddal kaszabolta egymást, míg nem a káromkodásokról egymásra ismertek.

A mióta a világ fenn áll, ez egyszer volt hasznos a káromkodás; de Bánky bácsinak szájaiból káromkodó szót még ember nem hallott még akkor se, mikor meglőtték.

Meghasonlás, pártoskodás, egyenetlenség és árulás folytán megbuktunk Bánky hazament és folytatta mesterségét. Kitarót, zor galmas, iparkodó volt s az Isten megsegítette.

Jó felesége egykére dolgozott vele; szerették, becsülték egymást; példásan éltek, jót is tettek s szorgalmas munkájukat áldás követte. A ki nem hagyja el magát, azt a szerencse sem hagyja el; a ki naponta bármilyen keveset is gyűjt, az sokat gyűjt. Mint a folyton csöpögő csepp kifurja a követ, úgy az önzserakott megtakarítás halomra gyűl; a krajczár csinálja a forintot, forintból lesz a százás bankó s a kinek tiz van, az ezer forintnak a gazdája.

Rossz idő volt a német világ; csak az tudja, a ki élte. Hej! még most is keservesen emlégetik. A ki látta, soha sem felejtik s még ha kis gyermek volt is, visszaemlékeznek. Mert a rossz jobban megmarad az ember veséjében, mint a jó; a jó javul is, avul is, de a rossz oda fészkel magát s nincsen neki felejtető füve.

A ki látta, bánta; a ki élte, szánta. Sok baja volt Bánknak, sok gyötörte törte a világváltozásban. Alig remélt már egy jobb fordulatot, s a hol a reményesség elveszett, hitnek sincsen helye. Ok nélkül ment a nagy templomba; már az Isten ígéjét sem ama hangon hirdették, mint azelőtt, a pap papolt, de nem prédikált. Nem vitt ő onnét haza egy mászennyi vigasztalást. Felesége is mondta: Nem úgy beszél az a mostani pap, mint tiszteletes K. Tóth Mihály nagytiszteletű uram.

Mire Bánky csak annyit mondott, hogy: „ej! haj!” s elgondolkodott.

Bánknak üzleti dologban Pestre kellett menni. Nagymennyiségű füstöltet vitt magával eladás végett. A portékáknak ára hirtelen nagyon felhagott: mindenki háborúról beszélt. Egyik azt mondta: a porosszal lesz, mások meg azt, hogy: Kossuth jön; volt olyan ember is, ki a szénaboglya tetejéről leste az ágyúszt. Várták itt a törököt, muszkát, porost s talánt, s ha a sánta fekete ördög jött volna a német ellen, elejébe mentek volna.

Bánky nem remélt áron adta el holmiját. A mit kért, azt adták érte, tele volt bugyelláris s fejében is támadt egy gondolat.

Pünkösöd napja közeledett, az uraltalához kellett készülnie. Irt feleségének, hogy töltesse meg a legnagyobb kulacsot abból a borból, melyből a nagy templomban urvacserát fognak szolgálni a pünkösdi szent ünnepeken, aztán süttessen egy kenyert azzal az asszonnyal, ki a nagytemplom számára szokta sütni, vegye maga mellé Kemecseyne komaszonyát és haladéktalanul jöjjen föl Pestre.

A jó asszony nem okoskodik, hanem csudalelekszik férje akarata szerint, mert tudja, hogy mégis minden úgy történik, a mint ő akarja. Azok, a kik legjobban kötik a kutyát a karóhoz, azok huzzák be asszonyszóra legelőbb derekukat. Az erős férfiember enged a gyenge fehér népnek, csak az afféle mihaszna „tedd le s ne vedd el” gyötri azt, a kinek erősebb. Különben is, a hol a bekétség van a háznál, ott egy a gondolat is.

Bánkynek Pesten termett s vitte a bort és kenyeret.

Pár napi időzés után azt mondja Bánky a feleségének.

— Holnap, lelkem, menjünk haza.

— Ilyen hamar? hiszen még alig láttunk valamit.

Katalin aranyhaja.

— Történeti beszély. —
Irtá K. Tóth Kálmán.

Folytatás.

Csodálatos, hogy miután neje bűnössége ily szembetűnő okmányokkal lett igazolva, mennyivel nyugodtabb lett. Hideg, mint a márvány-szobor. Szobájába vonult s ott várta be neje jövetelét. Gyermekét meglátni sem akarta.

Nyugalma csak akkor hagyta el, mikor Katalin elvégre megérkezett. Magában jött.

— Asszonyom! szólt Kupeczky Katalin hoz, — jöjjön a szobámba, most jöttem meg s beszélni valóm lesz.

— De az Istenért, János, — kérde az, látván férjének sapadt arczát s vérben forzó szeméit, — talán beteg vagy?

— Igen is, nem is, a mint veszszük, — viszonzá: „Férje nyersen jertünk be, majd ott beszéljünk felöllem.”

S a mint a szobába érték, a nélkül, hogy Katalinnak még csak előkészületi időt adhatott volna, elébe tárta a marquis leveleit.

— Asszony! kiált erősen megragadván a térdre hullt nőt, — apád emlékére esküdjél meg, honnan kerültek az levelek hozzád.

— János könyörülj rajtam! — esedett a

— De már megkövetem kedves komámuramat, ha ide bolondított, én innen egy tapodtat sem megyek, míg ki nem pestezem magamat. Budán még nem is voltunk. Aztán, hogy én azon a lánchidon keresztül ne menjek s úgy térjek vissza Debreczenbe? hiszen megölne a szegény, világ bolondja lennék én akkor! — mondá Kemecseyne.

— Jól van, kedves komámasszony; a nagy asszonynak mindig igaza van. Közöljük a vagást: komámasszonyék itt maradtak. Kinéznek magokat, én se szeretném, hogy ne lássák Budát, s a budai várat, — de nekem, ha török-szakad, haza kell mennem.

— Ugyan bizony, mi dologba? de sürgős a menője! — mondá nyelvelve Kemecseyne.

— Nagyon sürgős. Többet mondok, nem halasztható.

— Na lelkem, akkor menjünk, — mondá jószággal Bánkyne.

— Kár volt akkor minket idefárasztani, mi igazán elmondhatjuk: gyere szemem, lass csodát s ha megundod, térj vissza.

— Nem tudtam még akkor, kedves komámasszony. Ma kaptam a levelet, hogy haza kell mennem.

— Az Istenért, tán baj van otthon? — kérde Bánkyne ijedten.

— Nincsen semmi, üzleti dolog az egész.

— Istene mondja? —

— Istennek nevére hiába ne vedjed; nincsen semmi baj, én mondom.

Bánkyne megnyugodott.

Másnap az indóházhoz mentek, jegyvet váltottak s utra keltek. Pár órai sebes menetel után azt mondja Bánkyne:

— Mintha mi nem erre jöttünk volna.

— Nekem is úgy rémlik.

— Dehogy, csak nem néztetek meg jól, a vidéket jövet, — felelé nyugodtan Bánky.

— De hát hogy van az: a helyett, hogy tájuljon a világ, mind szűkebb lesz. Debreczen felé nem szorul a föld.

— Meg a Duna mindenütt velünk jön.

— Csak képzéletek.

— De már kedves komám uram, megbocsássem, a mit én látok, látam én azt: engem ugyan bolondná nem tesz, tudja! Mondja meg hova visz bennünket?

— Olmützbe!

— Két asszony elképedt.

— Hogyan mondta, komám?

— Olmützbe.

— Miért megyünk oda? — kérde Bánkyne.

— Hallgassatok rám, lelkem és ne ijedjete meg! A jószágot, a mit felhoztam, — a mint már elmondtam neked — jó áron eladtam. Gondoltam magamba, hogy a nyereség egy részével, egy kis örömt csinálok neked, komámasszonyak és magamnak. Itt azt beszélik, Debreczenben szintén úgy, hogy azoknak a szegény foglyoknak rémítő rosszul megy a dolguk. Te tudod mennyire szeretjük mi tiszteletes Könyves Tóth Mihály első papunkat.

Azt mondják róla, hogy nagy nyomoruságban van s úgy elvénült, hogy egészen megfehéredett: a szakála a mellén állt ér. En, lelkem, látni akarom — s ha lehet, könnyíteni a sorsán.

— De hát miért nem mondtát meg Pesten?

— Miért nem mondtam? Azért mert tudtam, hogy te ellenezni fogod. Nem vagy hozzászokva a járás-keeléshez, vagy haza, nem hagyod el a familiádat s a végén mindig úgy történik, a mint te akarod.

— Na hiszen furcsa egy kis peregrináció megyünk, hogy is hívják csak azt a várost, helyet vagy mi az isten csodáját? — kérde Kemecseyne bosszusan.

— Olmütznék.

— Megyünk Olmützbe legátusnak.

— Igen, kedves komámasszony, megyünk Olmützbe, de nem legátusnak, hanem mint töredelmes becsületes debreczeni kávinista magyar emberek, járunk az Ur asztalához, könyörgünk az Istenhez, hogy mentsen meg

minket a gonosztól, tegye hazánkat szabaddá minket újból emberekké. Ó teheti, mert öve az ország, hatalom és a dicsőség.

A két asszony könyezve lehajta fejét: Bánky kivette oldalzsebéből tarka zsebkendőjét, megtörölte szeméit. A kupében ülő utasok csodálkoztak, hogy azok a bolondok miért sírnak.

Olmützbe érkeztek. Bánky bácsi tele rakkott egy nagy kosarat sönkával, pácolt nyelvvel, füstölt kolbászszal, beterítette egy hóféher abrosszal s neki indult, bevenni az olmützi várat.

— És itt átadom a szót Bánky bácsinak s megkísérleném leírni, úgy a mint ő azt nekem elbeszélte.

„Hát édes lelkem! a hogy beértem a várba, rögtön körül fogtak. Ok egy szót sem magyarul, én egy hangot sem németül. Nehéz lesz a beszélgetés gondolám. Azt mondják, a pénznek nincsen szaga, de beszélni tud; egy fényes aranyat a profuszának, a kihez vezettek a markába nyomtam. Abban az időben a pengő pénz fehér holló volt: a cseh kétszer nézett rám s háromszor az aranyra. Kérdett valamit. — én csak annyit mondtam: „Herr General.”

A cseh azt hitte, hogy ötöt becsülöm meg. Rázta a fejét, nézte az aranyat s mutatva az újjával, hogy a „Herr General” oda fen lakik. Én meg hűségesen mondtam neki, hogy já! já!

Fölvezetett a várparancsnokhoz.

Édes lelkem! Fel voltam öltözve tisztességesen; fényes, bojtos, csukaszajú magyar csizma ezüst sarkantyúval, — ezüst pitykés kék lájbi, szedéjes báránnyőrű kurta bekecs ezüst röjtos fekete selyem nyakravaló, simára voltam beretvalva, bajuszom csigabigára pödörve, hajam göndörre festülve, nagy ezüstgyűrű a Bánky-czimerrel a középujamon. Ezt csakis azért mondom, hogy lássa nem váltam szegényerre a városnak.

A tábornok nagyot nézett, én illendően köszöntem. Kérdezett valamit. Édes lelkem! nem tudtam en egyebet mondani neki, mint: nikszdájs.

Letettem a kosarat az íróasztalára s inttettem, hogy az övé. Bele nézett a jó füstölt hus szaga megütötte az orrát, szusszintott egyet, kivette a nagyobbik sönkát, megbámulta s jóakaróm leve. Felhivatott egy magyarul tudó baka-tisztet s annak a segédelmével beszélgettünk.

Azt kérdezte, mi járhatban vagyok? Mondtam, hogy én debreczeni hentesmester vagyok. Feljöttem ide messze földre, idegen országba, meglátogatni a mi kedves első papunkat: tiszteletes tudós Könyves Tóth Mihály urat és édes hazánkert szentvédő fogolytársait. Felhoztam magammal feleségemet és Kemecseyne komámasszonyt s ha embersege van és hisz az egy elő Istenben, hát megengedi, hogy holnapután a pünkösdi szent ünnepen Könyves Tóth Mihály nagytiszteletű ur bennünket kiszolgáljon ugyanabból a kenyérből és borból, melyből Debreczenben a három templomban ugyanazon szent napon áldoznak.

Ugy kell lenni, hogy a baka tiszt jól magyarozta a do'got, mert a generális mindenbe beleegyezett.

Az olmützi vár fogházának folyosóján fehér abrosszal terített asztal állott: Ezüst kehely helyett debreczeni kulacs itele érmelléki bakator borból s nagy lilionfehér debreczeni kenyér. Az asztal előtt Könyves Tóth Mihály állt, mellette Bánky a nejevel és komaszonyával, körülötte a vár foglyai vallás és nemzetkülönbség nélkül: kávinista, pópista és szabadon gondolkodó, magyar és olasz egyhittel, ugyanazon reményvel és meggyőződéssel járultak az Ur asztalához. Mint hajdan a keresztények a kstakombákban a protestáns Kámiszárdok Cervenében a rengeteg erdőben ők is messze idegen földön, a börtön folyosóján áldoztak az Urnak, a szabadság, egyenlőség és testvériség nevében, ugyanazzal a ke-

gyszerűségű vágyakkal, melyek a kizárólagos csalódás kijózanították... csalódtam... a hűség ördögét szíveből még a legtisztább szeretet sem űzhette ki, még az artatlan gyermek sem igazhathatta le. Az foglalta el az ön egész lényét. Menjen arra, a merre az ezeti... köztünk, asszonynom, mindennek vége van. A mi pedig azt illeti, hogy önt szemelték ki arra, hogy Kupeczky Jánost, a huszárát emez ivadékát pápistává tegye, tudja meg, hogyha Dehlánál szászorta igazóbb volna is, eme tervével kudarcot vall.

— Elismerem, János, — rimázkodott a nő, — hogy bűnös vagyok, nem is kerem kegyelmedet, elmegyek, folveszem a vezeklés durva szörőntényét, de gyermekünköl szől, gyermekünköl mi lesz? Apja s anyja életében árva? Nőtörtőzatos erre még csak gondolni is!

Ha nekem nem irgalmazol szánd meg az árva gyermeket.

S a kicsiny fiu, mintha sejtelve lett volna a szülei közt kitört viharról, a másik szobában elkezdett sírni.

Katalin az anya ösztönével sietett a gyermekszobába.

Ölebe vette azt s karjain ringatva csókkal árasztva vitte apja elé, a ki komoran, szótlannul támaszkodott a kandalló párkányára.

— Ne aggódjék gyermeke sorsa fölött, jövője biztosabb lesz mint eddig volt, Kupeczky szászorosán fizeti meg gyermekében

nyérrel és borral, melylyel Debreczenben, az édes hazában, ülték meg emlékét a megváltónak, ki meghala az emberiségért.

A hentesmester gondolta ki. ő vitte a bort és kenyeret.

E napokban temették őt el, könnyű legyen felette a föld és áldott emléke, mert jó, becsületes és igaz ember volt és hűséges szolgálója hazájának, egy hosszú életen keresztül.

HELYI HIREK.

Manlicher-puska a kirakokban.

Debreczen, nov. 24.
Ott van a Szepesi-féle kirakokban. Ezzel a puskával lötte meg a hadügyminiszter Magyarországot.

Szerencse, hogy ehhez a puskához már feltalálták az új puskaport. A magyar delegáció hadügyi albizottsága ugyan nem találta volna fel.

Ha az ember megmondja, hogy magyar fegyvergyártást állítanak már! És hogy Bylandt Rheidit közös hadügyér kijelentette, miszerint a közös hadsereg egyetlen egy puskáját sem fogják a magyar fegyvergyártásban elkészíteni, hanem mind csak a Wernld-féle steyeri gyárban, a mely a 800 000 Manlicher-puska mindegyikén 10-10 forintot nyer! És ha végül elgondoljuk, hogy a steyeri gyár részvényei mind a legfőbb generálisok kezében: akkor azt kell hinnünk, hogy a Manlicher-puska eszméjével foglalkoztak már az öngyilkos Eyaatten tábornok és Bruck báró is.

Ha elnézzük ezt a puska-t, így, laikus szemmel, azt kell hinnünk, hogy minden katonára mellette egy hordárt állítanak oda, a ki ezt a súlyos fegyvert czipelni fogja.

Látva a komplikált szerkezetet pedig azt hisszük, hogy könnyebb volna zongorán elbilligetni a „Gottenthalte“-t, mint ezzel a puskával bánni tudni.

A puska mellett látunk egy csinos kis porcellán perselyt.

Tegye azt félre Szepesi ur.

A mi ilyen puszkára pazarolták volna a keresves milliókat, addig a persely fölöslegessé válik.

A Manlicher-puska „magazija” lett a mi perselyünk!

A multkor egy általános tisztelt és kedvelt tábornok egy önyörű öz bak főt állított ki egy más kirakokban. Ó maga lötte.

Sohamem láttunk ezalyszerűbb fegyvert ennel a Manlicher-puskánál.

Ugy látszik, hogy ezzel megiehet lőni minden képzeltetű bakt.

Nem is lehet vele egyebet lőni mint csak is baktot.

Akkor kezdtem hinni, hogy Oroszországgal meg háboruba is keveredhetünk, a mikor meghallottam, hogy ott a vadászok — futó célpontok a tőkeletésbűlnék.

Futó célpontok?

Ezek a königrázi armádia ellen készölnek!

A ki különben elnézi a mi hadseregünk gyakorlatát, ámulva látja, hogy a legtöbbszőr szaladnak!

Különös előrelátás!

Visszatérve azonban a Manlicher-puskához nem tudjuk, hogy az a kirakatheli Manlicher puska miféle kaliberű; kisebb-e, vagy nagyobb?

Kisebb kaliberű puska — nagyobb kaliberű butaság. Nagyobb kaliberű puska — kisebb kaliberű élmesség.

Adelegációkra nézve mind-

egy.

azt a pár évi drága boldogságot, melyet ön reája árasztott s az ártatlant nem bosszulja meg anyja büneiert.

Ezzel Kupeczky sötét arczczal nézve neje-re, elhagyta a lakást. Egyenesen Villeneuve lakására ment két tanuja kíséretében.

— Uram! mondá, aztán kezét sem nyujtva eddigi barátjának — nem szükséges magyarázatokat bocsátkoznom. Elítéltem a párbajt, gyűlölöm a párbajozókat, de vannak esetek, midőn kénytelen keletlen ahhoz folyamodik az ember. En oly helyzetbe jutottam. Határozza meg az időt s a fegyvernemeket.

— Rendelkezésére állok — viszonozza a francia udvariasan mosolyogva — majd a segédekhez fordulva így szól: önkö pedig ne is igyekezzenek azon, hogy bennünket kibékítsenek. Az én tanuim holnap reggeli nyolcz órakor ott leszek mr. Godard vivotermében.

A megegyezés kandra szólt. Másnap reggel Godard vivotermében szemben állott egymással a két ellenfél.

A francia könyveden, Kupeczky lázas dühvel vivott, mintegy öt percig tartott a küzdelem, mikor a festő egy merész quart vágással a francziát életveszélyesen megsebesítte, de ugyanakkor homlokán ő is erős karcolást kapott.

(Vége köv.)

TEMETKEZÉSI INTÉZET DEBRECZENBEN.

Van szerencsénk a nagyérdemű t. cz. közönségnek szives tudomására hozni, hogy helyben számos év óta fenálló temetkezési intézetünket, tekintettel az e téren városunkban is tapasztalható fokozatos haladásra, a mai kor kívánalmaihoz képest

egészen ujonnan rendeztük be.

Pontos és méltányos eljárásunk folytán szerzett bizalomnál fogva, melylyel a kegyeletes érzületű gyászoló felek tiszteletünket már eddig is kiváló pártfogásban részesítették és részesítik, tekintettel kívántunk lenni a n. é. közönség érdekére s intézetünkben kitérő minőségű, **első rangú gyári telepekről származó** sírkövekből

sírköveket állítottunk fel.

A sírköveket 6 forinttól felfelé, a legnagyobb választékban, lehető jutányos árban, **sőt gyári árban** bocsátjuk a t. közönség rendelkezésére.

Üzleti viszonyaink, széles körű előnyös összeköttetéseink és helyzetünknel fogva hangsúlyozni kívánjuk, hogy intézetünkben egyszersmind a leggyorsabbtól kezdve a legdiszesebbig

ÉRCZKOPORSÓ-RAKTÁRT

tartunk fenn, mely koporsók a helyben létező gyárunkban állítatván elő, ezek tekintetében sem az ár, sem a kiállításra nézve velünk senki nem versenyezhet; azon helyzetben vagyunk ennél fogva, hogy érczkoporsóinkat 6 forinttól kezdve a legkülönbözőbb árban gyári áron szolgáltatjuk.

Elvállaljuk továbbá: **temetések rendezését**, hallottas kocsijaink a legszerényebb igényeknek is megfelelőek; disz és üveges kocsink a fokozottabb kívánalmakat is kielégíti.

Megjegyezzük egyuttal, hogy nagyobb temetéseknel **egyedül a mi intézetünk nyújtja azon előnyt**, hogy a temetések alkalmával a gyászoló családnak ingyen és **minden díj nélkül** bocsát rendelkezésére egy e célra szerzett **gyászkisérleti magán kocsit**.

Midőn ezeknél fogva intézetünket, mely az igényeket minden irányban egyedül kielégíteni képes, a nagyérdemű t. közönség szives figyelmébe ajánljuk, egyszersmind felemlítjük, hogy intézetünkben a temetésekhez szükséges

mindentemű felszerelést,

mely úgy minőség, mint jutányosság tekintetében más helybeli készítményt jóval fölülmul, a legpontosabban szolgálunk ki.

Kérve további nagybecsű pártfogását.

Tisztelettel

FODOR J. és GEBAUER

temetkezési intézet, — érczkoporsó gyár- és sírkövektár — tulajdonosok
Debreczenben.

LEGJUTÁNYOSABB ÁRAK.

Iparhatóságilag engedélyezett ÖNKÉNTES ÁRVERÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a **Dáné István** urtól átvett és főtmaradt árucikkeket folyó hó 24-től kezdve árverés útján eladatom.

Piacz-utca 2144. szám alatt.

Teljes tisztelettel

WENGER LAJOS.

SZEDLÁK JÓZSEF

férfi-szabó

DEBRECZEN, Piacz-utca 2143. sz. a

Ajánlja mélyen tisztelt vevőinek és a t. cz. közönségnek az **őszi és téli idényre** dusan felszerelt raktárát mindennemű bel- és külföldi szövetekben, nemkülönbön hazai gyártmányu brassói és gácsi posztokban szives megtekintés és megrendelésre.

Ajánlja továbbá

kész férfi-ruha raktárát,

melyben szokott jutányos árak mellett, nagy és szép választékban kaphatók — a saját műhelyében készült —

őszi felöltők, öltönyök, téli kabátok, köpenyek, utazó bundák

és egyéb férfi ruházatok.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzlete

Budapest, Dorottya utca 1. sz.

ajánl az

1887. december hó 1-én

leendő húzáshoz

BAZILIKA
SORSJEGYEK

Bazilika-sorsjegyeket

Készpénzfizetés mellett a hivatalos napiráfolyamon.

Részletfizetésre:

3 drbot 18 havi részletre á. 1 frt. 83 kr.

5 " 18 " " " 3 " 23 "

10 " 18 " " " 6 " 46 "

Már az első részlet lefizetése után az esetleges nyeremény kizárólag a részletív tulajdonosát illeti.

évenként 3 húzás

LEGKÖZELEBBI HUZÁS

1887 december 1-én

nyeremény 100,000 ft.

Debreczenben megrendelések Feldmann B. urnál adhatók fel.

KERTÉSZ.

Alólírott, mint a ki úgy a konyha, mint virág, szóval a kertészet minden ágában alapos képességgel bír, ajánlja magát a helybeli vagy közel vidéki gazda közönség figyelmébe.

Tek. Vecsey Imre urnál egy folytatásban hat évig működven, ki képességéről kívánatra kellő igazolást ad.

A n. é. közönség becses figyelmébe magamat ajánlom.

Szabó Sándor
kertész.

Vecsey Imre urnál.

T. cz.

Van szerencsém a nagyérdemű **HÖLGYKÖZÖNSÉGNEK** becses tudomására adni, hogy raktáram tulerhelhetése és a saison előrehaladottsága folytán a legizlésebb és finom kiállítású

női és gyermek-kalapokat

20%-kal olcsóbban mint a gyárban, áruba bocsátom.

Minél számosabb látogatást kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Emerich Arnold,
a megyebász mellett.